

POSICIONAMENT SOBRE LA NOVA ESTRATÈGIA FORESTAL EUROPEA

L'Euroregió Pirineus Mediterrània (EPM), una de les primeres euroregions a Europa creades sota la forma d'Agrupació Europea de Cooperació Territorial (AECT) en 2004, està formada pel Govern de les Illes Balears (ES), la Regió Occitània (FR) i la Generalitat de Catalunya (ES). En tant que actor fonamental de la política regional europea, l'EPM és un portaveu clau dels valors de la UE al seu territori. En aquest sentit, l'EPM desitja fer prevaldre el seu posicionament i participar en el debat sobre el futur de les polítiques europees.

En el marc de la consulta pública llançada per la Comissió Europea sobre la propera Estratègia forestal europea (EFE) l'EPM ha volgut posar en valor les polítiques forestals que les regions d'Occitània, Catalunya i les Illes Balears han implantat en els seus respectius territoris elaborant un posicionament comú sobre aquesta qüestió. El fet de compartir un mateix espai euromediterrani i els reptes de mitigació i adaptació als efectes del canvi climàtic, fan que aquestes polítiques tinguin molts elements comuns.

Els principals punts del posicionament de l'Euroregió Pirineus Mediterrània són els següents:

1. Els membres de l'Euroregió Pirineus-Mediterrània coincideixen en la **necessitat de disposar d'una estratègia forestal en l'àmbit europeu** que permeti una consideració adequada dels aspectes econòmics, socials i ambientals dels espais forestals.
2. **L'aposta euroregional és la d'una gestió forestal sostenible basada en la planificació a llarg termini.** Disposar d'un marc estable a nivell europeu i d'uns objectius estratègics són qüestions fonamentals per tal de desenvolupar aquesta planificació amb èxit. L'EFE ha d'abordar el repte de resoldre els conflictes, existents i futurs, entre els diferents usos que convergeixen en els espais forestals, i ha de permetre resoldre les incoherències que encara existeixen entre les diferents normatives que se solapen en aquest àmbit (principalment entre les polítiques forestals i les de conservació de la natura i del paisatge). La gestió forestal sostenible ha demostrat ser una de les millors mesures d'adaptació al canvi climàtic, fent els boscos més resilents i mantenint molts dels serveis ecosistèmics que ofereixen.
3. **La restauració dels terrenys forestals degradats ha de ser considerada de forma prioritària a l'EFE**, fins i tot per davant de l'aforestació o la reforestació. Llevat de situacions puntuals lligades a processos d'erosió i d'urbanització, a l'EPM, en els darrers anys, s'està produint un increment constant de la superfície forestal, especialment l'arbrada, que genera altres problemes (increment del risc d'incendis, pèrdua de biodiversitat, etc.) que es podrien veure intensificats amb una política de foment de la reforestació indiscriminada i sense una planificació prèvia acurada. Des de l'EPM apostem per evitar la pèrdua de nous terrenys agrícoles i les seves activitats associades, així com l'excessiva continuïtat dels terrenys forestals arbrats, preferint, sempre que això sigui possible, una estructura de mosaic, amb alternança de zones forestals i agrícoles. En aquest sentit, la proposta de plantació a l'UE de més de 3.000 milions d'arbres, tal i com proposa la consulta sobre la futura EFE, s'haurà d'analitzar de manera integral, valorant per a cada regió els diferents factors que hi intervenen (ordenació territorial, vocació natural dels terrenys, potencialitats per a la producció de béns i serveis, i impacte ambiental, social i econòmic de les plantacions). Per al cas concret de l'EPM, aquestes plantacions haurien de localitzar-se preferentment en conques de recepció amb problemes d'inundació o erosió, zones

degradades, zones periurbanes, i plantacions disposades per afavorir la connectivitat ecològica i per reduir l'impacte generat per certes infraestructures.

4. **L'EFE ha de considerar també la protecció dels boscos** contra riscos biòtics i abiòtics, que no tenen en compte els límits administratius. La prevenció dels riscos i la lluita contra els seus efectes sobre els espais forestals ha de fer-se necessàriament **en un marc de cooperació territorial euroregional**, amb una harmonització d'estratègies i criteris de gestió. Destinar recursos a escala euroregional és clau per tal d'aconseguir-ho.
5. **Els espais forestals han de ser considerats un instrument preferent en la mitigació dels efectes del canvi climàtic.** Cal superar la visió dels boscos com a simples embornals de carboni i posar en valor la capacitat per emmagatzemar carboni que tenen els productes forestals fusters. L'EFE ha de contemplar aquest rol, proveir de mecanismes per a valorar adequadament el paper dels boscos i dels productes fusters en la fixació de carboni, i proposar mesures per a donar suport financer a aquesta tasca.
6. **La gestió forestal sostenible contribueix de forma activa a la conservació de la biodiversitat i així ha de ser reconegut en l'EFE**, sens perjudici de la necessitat de fer-ne un seguiment. La conservació de la biodiversitat és una component intrínseca de la gestió forestal sostenible, i no ha de ser entesa com un condicionant afegit.
7. **Les cadenes de valor vinculades a la gestió forestal han de ser fomentades en l'EFE.** La seva activació suposa una contribució a l'assoliment dels objectius establerts en les agendes globals (especialment en el *Green Deal*). Aquesta promoció comporta la necessitat de prioritzar línies de recerca i d'innovació que permetin l'obtenció de nous bioproductes a partir de recursos forestals, però també cal optar per la promoció dels usos dels productes habituals, com la fusta, com a alternativa a altres materials i processos menys sostenibles. Cal fomentar els usos adaptats a la tipologia dels productes originaris de cada zona geogràfica i d'aquells que tenen un cicle de vida llarg i un major valor afegit.
8. Els espais forestals són proveïdors de gran nombre de serveis, més enllà dels productes fusters i no fusters. **L'EFE hauria d'establir mecanismes per a maximitzar els serveis ecosistèmics, garantir l'equilibri d'aquests amb altres usos i proposar instruments per a la seva valorització.** Actualment no es disposa d'un sistema d'informació que integri els beneficis múltiples que els espais forestals ofereixen a la societat. Cal que la nova estratègia també incorpori aquest aspecte per així poder avaluar de forma correcta l'assoliment dels objectius fixats.
9. L'abandonament de l'activitat agroforestal està tenint conseqüències sobre l'ús del territori i el paisatge. **Cal una planificació ecosistèmica en la gestió dels usos del sòl**, doncs aquesta està directament lligada, per exemple, a la hidrologia forestal. En aquest mateix sentit, cal plantejar el desenvolupament de solucions tecnològiques, ambientals, polítiques i socials, que resultin sostenibles en el temps i que permetin una major integració dels diversos sistemes (hidrologia, boscos, biodiversitat, agricultura, ramaderia, etc.) amb les dinàmiques i necessitats de les comunitats locals.
10. **L'EFE ha de diferenciar clarament els terrenys forestals mediterranis dels del centre i nord d'Europa.** Les limitacions orogràfiques, la reduïda pluviometria o els efectes més immediats del canvi climàtic, condicionen la viabilitat econòmica de la gestió forestal en bona part de l'espai euromediterrani. Tot i això, el gran nombre de serveis ambientals proveïts per les

forests, i dels que se'n beneficia el conjunt de la societat, justifica plenament la destinació de recursos públics a la seva gestió.

11. La gestió forestal sostenible no pot recaure únicament en les persones (físiques i jurídiques) que en són propietàries, ni dependre de la disponibilitat de recursos que aquestes tinguin per a fer les actuacions planificades. El fet que els seus beneficis siguin compartits pel conjunt de la societat implica **garantir el finançament de les mesures de gestió que es proposin**, en un marc d'estabilitat que sigui adequat a la visió a llarg termini inherent a la planificació forestal. Cal mobilitzar tots els actors implicats i proposar mecanismes de gestió i finançament innovadors.
12. **L'EFE no pot deixar de banda la responsabilitat que té la UE davant els principals reptes globals** i ha de contemplar instruments per reforçar les pràctiques de la gestió forestal sostenible més enllà de les seves fronteres, facilitant la cooperació interterritorial. L'EFE ha de facilitar l'adopció de compromisos per als diferents països i regions en relació amb els seus compromisos globals.